

Zameranie zahraničnej a európskej politiky Slovenskej republiky na rok 2014

Úvod

Zatiaľ čo rok 2013 bol rokom, keď si Slovenská republika a jej zahraničná služba pripomenuli dvadsiate výročie svojho vzniku, rok 2014 poskytne príležitosť s odstupom času sa zamyslieť a vyhodnotiť, čo priniesla a prináša realizácia nášho strategického zahraničnopolitického rozhodnutia – integrácia do európskych a transatlantických štruktúr.

V roku 2014 si SR pripomenie **25. výročie Nežnej revolúcie**, ktorá vrátila našu krajinu na cestu demokratického rozvoja a umožnila aj v zahraničnopolitickej oblasti slobodnú voľbu preferencií a orientácie. Budeme mať priestor na to, aby sme zhodnotili, akým spôsobom sa naplnili naše očakávania, ktoré sme do politických a spoločenských zmien pred 25 rokmi vkladali aj v medzinárodnej oblasti.

SR v roku 2014 oslávi **10. výročie vstupu do Európskej únie a Severoatlantickej aliancie**. Uvedené výročie nám pripomína, že sme etablovanými a rovnocennými členmi prestížneho spoločenstva založeného na zdieľaných hodnotách, na princípoch demokracie, právneho štátu, sociálnej trhovej ekonomiky, dodržiavania ľudských práv a základných slobôd. Tieto hodnoty a princípy dlhodobo predstavujú hlavné východiská nášho pôsobenia na medzinárodnej scéne. Rok 2014 bude aj v tomto zmysle potvrdením kontinuity zahraničnopolitických priorít a cieľov.

Pre ďalší vývoj krajiny v trochu vzdialenejšej minulosti mala rozhodujúci dopad aj ďalšia historická udalosť – **Slovenské národné povstanie, ktorého 70. výročie** si budúci rok pripomenieme. Vojnová generácia neváhala brániť hodnoty slobody a ideály ľudskosti. To, že žijeme v slobodných a demokratických podmienkach, vôbec nie je samozrejmé, preto je pre nás opakujúcou sa a zrejme nikdy nekončiacou výzvou zachovať ich pre našu krajinu v medzinárodnom prostredí pre nás i pre nasledujúce generácie.

Zahraničná a európska politika SR je postavená na štyroch nosných pilieroch. Prvým z nich je **bilaterálna a multilaterálna diplomacia**, t.j. rozvoj dvojstranných vzťahov s jednotlivými krajinami, aktívne pôsobenie v medzinárodných organizáciách, rozširovanie stability a prosperity, najmä – no nielen – v bezprostrednom susedstve, s cieľom presadzovať naše záujmy a priority, osobitne v ekonomickej oblasti. Angažovanosť slovenskej diplomacie pri rokovacích stoloch bude aj v roku 2014 sprevádzaná poskytovaním praktickej pomoci partnerom, odovzdávaním vlastných skúseností s transformáciou, reformami a integráciou. Naši civilní i vojenský experti budú naďalej pôsobiť v misiách medzinárodného krízového manažmentu na Balkáne, Cypre, Blízkom východe a v Afganistane. Prostredníctvom inštrumentária oficiálnej rozvojovej pomoci bude SR pomáhať pri riešení výziev v oblasti odstraňovania chudoby, udržateľného rozvoja a demokratickej transformácie v rôznych regiónoch sveta.

Druhým pilierom je **európska politika**. Ide o nadrezortnú, prierezovú agendu, na ktorej realizácii sa podieľajú všetky ministerstvá a ostatné orgány štátnej správy, a je prítomná aj v ostatných dimenziách zahraničnej politiky. Rezortu diplomacie okrem výkonu európskej politiky vo viacerých oblastiach prislúcha aj koordinačná úloha. Významným momentom v roku 2014 budú májové voľby do Európskeho parlamentu, ktoré výrazne ovplyvnia celkovú dynamiku v EÚ a ich výsledok bude mať dopad na formovanie novej Európskej komisie a obsadzovanie ďalších kľúčových postov v inštitúciách EÚ. Uvedené

zmeny budú dôležité aj v kontexte prípravy predsedníctva SR v Rade EÚ v druhom polroku 2016, najmä pokiaľ ide o identifikáciu a konkretizáciu programových priorít. V roku 2014 sa dá očakávať mierne, i keď naďalej krehké zlepšenie ekonomického vývoja v EÚ, čo vytvorí priestor pre rýchlejšie napredovanie strategickej diskusie o budúcnosti európskej integrácie. Rokom 2014 začína v EÚ nové programové obdobie, v ktorom bude SR podporovať opatrenia na podporu hospodárskeho rastu a znižovanie nezamestnanosti.

Tretou oblasťou zahraničnopolitického pôsobenia našej krajiny je **ekonomická diplomacia a jednotná prezentácia Slovenskej republiky v zahraničí**. MZVaEZ SR bude v súlade s ustanoveniami kompetenčného zákona koordinovať presadzovanie obchodno-ekonomických záujmov v zahraničí a jednotnú prezentáciu SR. Zámerom bude ďalej zintenzívňovať reálnu spoluprácu s podnikateľskou sférou. Ekonomika potrebuje silné malé a stredné podniky, ktoré vytvárajú veľkú časť z celkového počtu pracovných miest. SR potrebuje investície s pridanou hodnotou, nové technológie, inovácie, spoluprácu našich a zahraničných univerzít v oblasti aplikovaného výskumu. To je jadrom novej ekonomickej diplomacie, ktorú SR buduje.

Štvrtým pilierom je **konzulárna agenda a pomoc občanom**. Zámerom MZVaEZ SR je byť čo najbližšie slovenským občanom v zahraničí, zvyšovať štandard poskytovaných služieb, využívať pritom moderné technológie a zlepšovať komunikáciu a dostupnosť. Konkrétnymi opatreniami a krokmi bude v roku 2014 poskytovanie konzulárnych služieb formou výjazdových dní mimo sídla zastupiteľských úradov, rozširovanie dostupnosti prostredníctvom dohôd o konzulárnej spolupráci s inými členskými krajinami EÚ, rozširovanie okruhu služieb poskytovaných honorárnymi konzulmi, či pokračujúca elektronizácia verejnej správy.

1. Aktívna európska politika

1. mája 2014 si SR pripomenie **10. výročie vstupu do EÚ**. Táto udalosť je vhodnou príležitosťou na zhodnotenie doterajších skúseností a stanovenie priorít pre ďalšie obdobie. MZVaEZ SR pripraví správu hodnotiacu desať rokov členstva SR v EÚ, ktorej súčasťou budú odporúčania pre vládu SR v oblasti európskych politík a ďalšieho smerovania európskeho projektu. Jednou z nosných platforiem pre zapojenie rôznych segmentov spoločnosti do diskusií o európskych otázkach bude **Národný konvent o EÚ**. Budú pokračovať zasadnutia jeho pracovných skupín a prvá fáza bude ukončená pri príležitosti výročia vstupu SR do EÚ v máji 2014 plenárnym zasadnutím.

Potenciál prispieť k stimulovaniu diskusie o EÚ a posilneniu dialógu medzi občanmi a politickými stranami budú mať **voľby do Európskeho parlamentu**, ktoré sa uskutočnia v máji 2014. Cieľom intenzívnej komunikácie európskych tém bude okrem iného dosiahnutie vyššej volebnej účasti než v minulosti. MZVaEZ SR bude venovať pozornosť procesu nového personálneho obsadzovania hlavných inštitúcií EÚ a kalibrovaníu ich vzájomných vzťahov. Budúca inštitucionálna reforma EÚ bude zrejme realizovaná v dlhodobejšom horizonte na základe potrebného širokého konsenzu.

V roku 2014 bude SR na európskej pôde naďalej aktívne vstupovať do **diskusie o správnom tempe fiškálnej konsolidácie** s cieľom dosiahnuť rovnováhu medzi potrebou bojovať proti nezamestnanosti prostredníctvom investícií do oblastí podporujúcich hospodársky rast a nutnosťou zabezpečiť udržateľnosť verejných financií. SR bude naďalej

formulovať svoje pozície na základe princípov zodpovednosti a solidarity, ktoré podporujú jej ambíciu zostať v tzv. integračnom jadre EÚ.

Osobitná pozornosť bude v roku 2014 venovaná pokračovaniu diskusie o **štyroch pilieroch posilnenej hospodárskej a menovej únie** – bankovej únii, fiškálnej únii, hospodárskej únii a demokratickej legitimity EÚ. V rámci budovania bankovej únie bude kľúčové spustenie jednotného mechanizmu dohľadu a práca na legislatíve v oblasti jednotného mechanizmu pre rezolúciu bánk. Vzhľadom na to, že oba mechanizmy sú predpokladom pre efektívnu bankovú úniu, SR bude presadzovať skorú implementáciu jednotného mechanizmu dohľadu a zavŕšenie rokovaní o jednotnom rezolučnom mechanizme do konca aktuálneho funkčného obdobia Európskeho parlamentu. Ozdravenie bankového sektora v EÚ a obnovenie dôvery v bankovom prostredí SR považuje za kľúčové pre obnovenie zdravého hospodárskeho rastu. V rámci ďalších dvoch pilierov prehĺbenej hospodárskej a menovej únie bude SR klásť dôraz na dôslednú implementáciu existujúcich mechanizmov v oblasti fiškálnej a hospodárskej politiky. SR bude podporovať skvalitnenie koordinácie hospodárskych politík v EÚ a zlepšovanie napĺňania cieľov stratégie EÚ 2020. Posilnenie demokratickej legitimacy, ako štvrtý pilier, predstavuje nemenej dôležitú oblasť záujmu SR. SR podporuje komunitárny prístup v oblastiach, kde boli EÚ zverené právomoci na dosahovanie spoločných cieľov za prísneho dodržiavania zásady subsidiarity, t. j. o veciach je potrebné rozhodovať na tej úrovni, na ktorej sú riešenia najefektívnejšie a najpraktickejšie. V tomto kontexte SR považuje za dôležité ďalšie posilnenie úlohy národných parlamentov.

Rok 2014 bude prvým rokom implementácie nového **Viacročného finančného rámca na roky 2014 - 2020**, s ním súvisiacich programov a európskych štrukturálnych a investičných fondov. SR nasmeruje európske finančné prostriedky do oblastí generujúcich čo najvyššiu pridanú hodnotu pre občana, najmä do obnovy hospodárskeho rastu, posilňovania konkurencieschopnosti národného hospodárstva, infraštruktúrnych projektov a znižovania miery nezamestnanosti, osobitne mladých ľudí.

Silná Európa je nepredstaviteľná bez zdravej priemyselnej základne. **Priemyselná politika** EÚ zameraná na posilňovanie konkurencieschopnosti európskych podnikov v globálnom meradle bude jednou z dominantných európskych tém (o. i. monotematické zasadnutie Európskej rady vo februári 2014). Cieľom SR bude vytvoriť podmienky pre lepšie prepojenie podnikateľskej sféry, výskumu, vývoja a pre posilnenie zavádzania inovácií do praxe. Priemyselná politika EÚ musí rešpektovať princípy trvalej udržateľnosti, znižovania energetickej a materiállovej náročnosti, ako aj národné tradície a potenciál.

Pre SR bude z hľadiska podpory hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti kľúčovým **dobudovanie vnútorného energetického trhu EÚ** a rozvoj energetických prepojení. SR považuje za prioritu realizáciu projektov spoločného záujmu v rámci severojužných plynárenských a elektroenergetických prepojení v širšom stredoeurópskom regióne. Na európskej pôde bude dôležitou diskusia o **klimaticko-energetickom rámci** pre rok 2030. SR považuje za dôležité zabezpečiť zohľadnenie špecifickej situácie v jednotlivých členských krajinách EÚ, dopad na ich konkurencieschopnosť a rešpektovanie práva na voľbu energetického mixu.

V roku 2014 začne druhá fáza **prípravy predsedníctva SR v Rade EÚ**. MZVaEZ SR sa zameria na realizáciu úloh projektovaných v predchádzajúcom období (formovanie a vzdelávanie predsedníckeho korpusu, konkretizácia rozpočtových výdavkov predsedníctva, príprava koncepcie mediálnej a kultúrno-spoločenskej prezentácie predsedníctva,

implementácia revidovaného štatútu Stáleho zastúpenia SR pri EÚ v Bruseli a vyriešenie otázky jeho priestorového zabezpečenia), nadviaže programovú spoluprácu s partnermi z predsedníckeho tria (Holandsko, Malta) a pristúpi k definovaniu rámca obsahových priorít predsedníctva.

MZVaEZ SR bude zabezpečovať **jednotnú koordináciu a realizáciu európskej agendy** vo vzťahu k ústredným orgánom štátnej správy SR, inštitúciám EÚ a členským krajinám EÚ v súlade s aktualizovaným systémom tvorby stanovísk SR k návrhom aktov EÚ. MZVaEZ SR prostredníctvom tohto revidovaného systému zabezpečí intenzívnejšiu spoluprácu s rezortmi vlády SR, Národnou radou SR a predstaviteľmi mimovládneho a súkromného sektora s cieľom skvalitniť a zefektívniť proces tvorby národných pozičných dokumentov.

Bilaterálna spolupráca v regionálnom a európskom kontexte

Prirodzenou prioritou v bilaterálnych vzťahoch bude **spolupráca so susednými krajinami** – Českou republikou, Maďarskom, Poľskom, Rakúskom a Ukrajinou. SR sa sústreďí na podporu širokospektrálnej cezhraničnej spolupráce a realizáciu zámerov strategického záujmu v oblasti posilnenia energetickej bezpečnosti a budovania dopravnej infraštruktúry. Priestor na efektívnu kooperáciu v širšom stredoeurópskom regióne ponúka tvorba a implementácia projektov Stratégie EÚ pre dunajský región. Vo vzťahu k najväčšiemu susedovi, Ukrajine, zostáva hlavným strategickým zámerom SR podpora transformačných a reformných procesov v krajine a jej približovanie k EÚ prostredníctvom napĺňania asociačnej agendy. MZVaEZ SR bude podporovať konanie spoločných zasadnutí vládnych kabinetov so susednými krajinami, ktoré boli iniciované po nástupe súčasnej vlády SR. Bilaterálny formát bude orientovaný na konkrétne výsledky, predovšetkým v hospodárskej oblasti.

Vo vzťahu k vyšehradským krajinám bude prioritou prehlbovanie súdržnosti a spolupráce v rámci **Vyšehradskej skupiny (V4)**. Počas predsedníctva vo V4 (júl 2014 - jún 2015) bude SR pokračovať v nastúpenom trende reaktivácie a posilňovania značky V4 ako najefektívnejšieho regionálneho zoskupenia v strednej Európe. Snahou predsedníctva SR bude posilniť koordináciu V4 medzi členmi v oblastiach prioritného záujmu pre región i navonok, presadzovaním spoločných pozícií k aktuálnym otázkam zahraničnej a európskej politiky. SR nadviaže na pozitívne skúsenosti predchádzajúcich predsedníctiev a ich doterajšie obsahové priority (riešenie dopadov krízy – s dôrazom aj na problematiku vysokej nezamestnanosti mladých ľudí, energetická a dopravná infraštruktúra, vonkajšia energetická bezpečnosť, efektívne využívanie rozpočtových zdrojov EÚ, strategická spolupráca v oblasti obrany, odovzdávanie transformačných a integračných skúseností krajinám západného Balkánu a Východného partnerstva). Smerom navonok bude SR využívať osvedčený formát dialógu „V4 plus“, a to tak vo vzťahu k európskym partnerom a ich zoskupeniam (Rakúsko, Chorvátsko, krajiny Beneluxu, pobaltské a severské krajiny združené v rámci formátov B3 resp. NB8, krajiny západného Balkánu a Východného partnerstva), ako aj vo vzťahu k mimoeurópskym krajinám (USA, Japonsko, Čína).

V bilaterálnych vzťahoch s **členskými krajinami EÚ** sa SR prioritne sústreďí na podporu oživenia hospodárstva a vytvárania nových pracovných miest, posilňovanie jednotného hlasu EÚ v medzinárodných otázkach a diskusiu o ďalšom smerovaní integračného projektu. V uvedenom kontexte bude osobitný dôraz kladený na rozvoj politického dialógu s Nemeckou spolkovou republikou, ktorá je našim kľúčovým európskym

partnerom; s Francúzskom, s ktorým SR od roku 2008 buduje strategické partnerstvo; a so Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska, a to aj vzhľadom na zásadný vplyv tejto krajiny na formovanie diskusie o aktuálnych európskych témach. SR však bude venovať intenzívnu pozornosť partnerstvám a úzkej spolupráci aj s ďalšími členskými krajinami EÚ. SR bude aktívne využívať nielen existujúce formáty spolupráce v európskych a medzinárodných štruktúrach, ale aj stále viac sa do popredia dostávajúce bilaterálne konzultácie, na základe ktorých sa vytvárajú ad hoc koalície v mnohých oblastiach európskej politiky. Význam európskych partnerov je odvodený aj od veľkosti vzájomného zahraničného obchodu, priamych zahraničných investícií a potenciálu odovzdávania skúseností v oblasti podpory inovácií a budovania znalostnej ekonomiky. SR bude preto vo vzťahu k európskym partnerom naďalej prikladať dôležitý význam ekonomickej diplomacii.

Vonkajšie vzťahy EÚ

SR bude svoju zahraničnú politiku prioritne koordinovať s ostatnými členskými krajinami EÚ v rámci **Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky**. Záujmom SR je, aby EÚ vystupovala navonok jednotne, koordinovane a komplexne, aby proaktívne reagovala na krízy vo svete, efektívne pritom využívala svoje nástroje a politiky a globálne otázky prednostne konzultovala so svojimi strategickými partnermi. V EÚ bude SR pôsobiť tak, aby sa využíval komplexný prístup EÚ pri riešení medzinárodných kríz. V rámci prebiehajúcej revízie Európskej služby vonkajšej činnosti SR podporí návrhy na posilnenie a celkové zefektívnenie jej organizácie a činnosti. Pri personálnom budovaní služby bude zámerom MZVaEZ SR prispieť k zabezpečeniu zodpovedajúceho zastúpenia SR aj vo vyšších služobných pozíciách.

Jednou z hlavných priorít a profilových tém zahraničnej politiky SR je podpora transformácie krajín **západného Balkánu** a ich približovanie k EÚ. SR sa v diskusiách na bruselskej pôde bude zasadzovať za napredovanie procesu **rozširovania EÚ** pri dôslednom plnení stanovených kritérií zo strany uchádzačov o členstvo. Zároveň bude dohliadať, aby partnerom na ich integračnej ceste neboli kladené nové, dodatočné podmienky. SR bude podporovať pokračovanie dialógu medzi Belehradom a Prištinou. Čiernej Hore, ktorá úspešne napreduje v prístupových rokovaniach, ako aj Srbsku, ktoré prístupové rokovania otvorí v roku 2014, je SR pripravená poskytnúť politickú podporu i expertnú pomoc. SR bude podporovať pokračovanie prístupových rokovaní s Tureckom. SR sa bude zasadzovať za otvorenie prístupových rokovaní s Macedónskom, pričom bude podporovať čo najrýchlejšie vyriešenie otvorených otázok, vrátane sporu o názov krajiny. Výzvou pre EÚ a SR zostáva dlhodobá stagnácia stabilizačných a reformných procesov v Bosne a Hercegovine. SR podporí pozitívnu dynamiku v eurointegračnom procese Albánska. V bilaterálnej rovine sa SR bude usilovať, aby dobrá úroveň našich vzťahov s krajinami regiónu povzbudila ekonomickú spoluprácu a otvorila ďalšie možnosti pre slovenské podnikateľské subjekty.

Prioritným vektorom zahraničnej politiky SR zostáva prehlbovania spolupráce EÚ s krajinami **Východného partnerstva**. SR bude prispievať k napĺňaniu záverov Vilniuského samitu. Pozornosť sa sústreďí na prípravu podpisu Asociačných dohôd a Dohôd o prehlbení a komplexnej zóne voľného obchodu (DCFTA), ich ratifikácie a následnej implementácie. Vo vzťahu k východným susedom bude dôležité zachovať pozitívnu dynamiku v agende posilňovania mobility osôb. Posun pri riešení otázky vízovej povinnosti uľahčí zapájanie mladých ľudí z krajín Východného partnerstva do programu EÚ v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu Erasmus +. Formou odovzdávania vlastných skúseností

sa bude SR zasadzovať za pokračovanie transformačných a reformných procesov na Ukrajine, v Moldavsku, Gruzínsku a Arménsku. Po otvorení rezidentného Zastupiteľského úradu SR v moldavskom Kišiňove bude MZVaEZ SR pokračovať v aktivitách smerujúcich k vytvoreniu priameho diplomatického zastúpenia aj v regióne južného Kaukazu. SR podporí diskusiu o európskej perspektíve pre reformne najúspešnejšie krajiny Východného partnerstva a jej napĺňaní. Zlepšenie vzťahov EÚ s Bieloruskom, ktoré len v obmedzenej miere využíva potenciál projektu Východného partnerstva, bude podmienené zmenou prístupu krajiny k ľudským právam. Dôležitým momentom zahraničnopolitického pôsobenia SR bude podpora aktivizácie EÚ pri riešení zmrazených konfliktov v regióne.

Prehĺbovanie **transatlantického partnerstva medzi EÚ a USA** sa nachádza v stredobode záujmu zahraničnej politiky SR. SR bude participovať na dialógu s USA v širokom spektre otázok spoločného záujmu (euroatlantická integrácia krajín západného Balkánu a Východného partnerstva, vývoj v širšom regióne Blízkeho a Stredného východu, koordinácia ukončenia účasti na misii ISAF v Afganistane a transformácia ďalšej angažovanosti NATO v krajine po roku 2014 a i.). V ekonomickej oblasti bude kľúčovým momentom pre nadchádzajúce obdobie príprava dohody o Transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve (TTIP). V bilaterálnej rovine sa SR sústreďí na kultivovanie vzťahov s existujúcimi americkými investormi a získavanie nových, pričom sľubnou oblasťou sa javí spolupráca v oblasti informačných technológií a kybernetickej bezpečnosti.

SR bude prispievať k rozvoju strategického partnerstva **medzi EÚ a Ruskou federáciou**. Pozornosť bude venovaná účasti SR v programe Partnerstva pre modernizáciu, pokračovaniu dialógu o postupnej vízovej liberalizácii a dodržiavaní záväzkov vyplývajúcich z členstva vo WTO. SR bude napomáhať realizáciu konštruktívneho dialógu medzi NATO a Ruskom. Kľúčovou v bilaterálnych vzťahoch bude oblasť energetiky (zabezpečenie trvalo stabilných dodávok energetických surovín, maximálne využitie potenciálu SR ako tranzitnej krajiny) a rozvoj hospodárskych vzťahov.

Vývoj v krajinách **severnej Afriky, Blízkeho a Stredného východu** bude predstavovať pre SR, EÚ a celé medzinárodné spoločenstvo významnú výzvu. Pre udržanie kredibility existujúceho systému medzinárodných vzťahov bude – predovšetkým s ohľadom na krízu v Sýrii – nevyhnutné prispievať k prijímaniu takých rozhodnutí, ktoré budú smerovať k dôslednému uplatňovaniu princípov a noriem medzinárodného práva. SR bude v rámci Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ hľadať možnosti spoločného postupu. V prípade pozitívneho vývoja v otázke izraelsko-palestínskej mierovej dohody sa SR bude zasadzovať za posilnenú komplexnú úlohu EÚ pri vytváraní prostredia umožňujúceho jej implementáciu. Vo vzťahu ku krajinám Perzského zálivu sa SR bude snažiť o dynamickejšie rozširovanie bilaterálnych stykov a ekonomických väzieb.

V krajinách **subsaharskej Afriky** sa SR bude usilovať o súčinnosť pri realizácii aktivít v rámci Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ a klásť dôraz na bilaterálnu ekonomickú spoluprácu hlavne s Etiópiou, Juhoafrickou republikou, Keňou a Nigériou.

Vývoj v **ázijsko-tichomorskom regióne** zásadným spôsobom ovplyvňuje globálne medzinárodné vzťahy v 21. storočí. Zahraničná politika voči jednotlivým krajinám a ich zoskupeniam bude postavená na presadzovaní hospodárskych a bezpečnostných záujmov SR. Prostredníctvom posilňovania strategických partnerstiev EÚ s Čínou, Indiou, Japonskom, Kórejskou republikou a dialógu so Združením krajín juhovýchodnej Ázie (ASEAN) SR sústreďí pozornosť predovšetkým na vytváranie priaznivých podmienok pre hospodársky orientovaný rozvoj bilaterálnych vzťahov. Pozornosť bude zameraná na intenzívnejšie

využívanie ekonomických možností spolupráce s Čínou a vedecko-technického potenciálu spolupráce s Japonskom, vrátane hľadania efektívnych kooperačných mechanizmov na decentralizovanej úrovni. Účasť v procese „Stretnutie Ázia - Európa“ (ASEM) SR využije na podporu spolupráce malých a stredných podnikov. SR sa bude naďalej podieľať na úsilí medzinárodného spoločenstva upevniť bezpečnosť, dobré vládnutie a demokraciu v Afganistane.

Vo vzťahu ku krajinám **Latinskej Ameriky a Karibiku** sa SR zameria na aktivizáciu politického dialógu a hospodárskej spolupráce, a to aj prostredníctvom pripravovaných stykových aktivít na vládnej úrovni. Na presadzovanie zahraničnopolitických a ekonomických záujmov bude SR využívať existujúce formáty spolupráce EÚ s krajinami a integračnými zoskupeniami regiónu, ako aj multilaterálne platformy.

2. Podpora ekonomických záujmov

Ekonomická diplomacia

MZVaEZ SR bude v oblasti ekonomickej diplomacie pokračovať v dialógu a reálnej spolupráci s podnikateľskou sférou. Vo vzťahu k zahraničným partnerom má rezort záujem rozvíjať pragmatické partnerstvá s cieľom podporiť prílev priamych zahraničných investícií, nové exportné príležitosti a rozšírenie vedecko-technickej spolupráce. S ohľadom na kapacitu vnútorného trhu SR a na predpokladaný hospodársky rast v EÚ bude MZVaEZ SR podporovať **diverzifikáciu exportu SR na trhy mimo EÚ**, najmä na Ukrajinu, do Ruskej federácie, ďalších krajín BRICS a regiónu juhovýchodnej Ázie. Zároveň bude napomáhať väčšie prepojenie ekonomickej diplomacie s rozvojovou politikou SR s dôrazom na zvýšenie miery zapojenia podnikateľských subjektov do rozvojovej spolupráce.

MZVaEZ SR sa bude aktívne zapájať do rôznorodých foriem **regionálnej spolupráce**, s dôrazom na Dunajskú stratégiu, euroregióny, programy cezhraničných bilaterálnych komisií so susednými štátmi a prostredníctvom účasti vo veľkých investičných projektoch so širším regionálnym záberom.

V oblasti **spoločnej obchodnej politiky EÚ** bude SR presadzovať najmä získanie lepšieho prístupu k najväčším a najrýchlejšie rastúcim ekonomikám sveta, a to prostredníctvom prípravy a implementácie dohôd o voľnom obchode s USA, Japonskom, Kanadou, Indiou, partnermi zo zoskupenia ASEAN a krajinami Východného partnerstva. Kľúčovým cieľom SR je, aby nové, komplexné dohody o voľnom obchode a ekonomickom partnerstve prispievali k zvýšeniu exportnej výkonnosti SR nielen v tradičných sektoroch (automobilový priemysel, spotrebná elektronika, hutnícky priemysel), ale aj v iných odvetviach (energetika, služby, doprava).

MZVaEZ SR bude využívať mechanizmus **Rady vlády SR na podporu exportu a investícií** (RVPEI) na posilnenie koordinácie aktivít s ekonomickými rezortmi a podnikateľskými združeniami a zväzmi pri implementácii Stratégie vonkajších ekonomických vzťahov na roky 2014 - 2020, ako aj pri stanovovaní ročných prioritných aktivít SR v zahraničí a ich teritoriálneho zamerania.

Prostredníctvom účasti v **Rade pre strategické riadenie, koordináciu a kontrolu činnosti SARIO** sa MZVaEZ SR bude podieľať na vytváraní databázy informácií o investičných aktivitách v SR a v zahraničí, s cieľom väčšieho zapájania slovenských

podnikateľských subjektov do dodávateľskej siete nadnárodných spoločností v SR, EÚ a vybraných častiach sveta.

V súčinnosti s Ministerstvom hospodárstva SR bude MZVaEZ SR aktívne participovať na využívaní mechanizmu **zmiešaných medzivládnych a medzirezortných komisií pre hospodársku spoluprácu** na podporu spoločných obchodných a investičných projektov.

Prostredníctvom **Podnikateľského centra MZVaEZ SR (POCE)** bude zabezpečovaný efektívny prenos aktuálnych ekonomických informácií zo zahraničia podnikateľskej obci v SR, vrátane identifikácie obchodných a investičných príležitostí a informácií o projektoch medzinárodného verejného obstarávania.

MZVaEZ SR bude podporovať účasť slovenských subjektov, vrátane podnikateľov, na projektoch realizovaných prostredníctvom **finančných nástrojov EÚ pre vonkajšiu pomoc** spadajúcich do kompetencií rezortu (Nástroj predvstupovej pomoci – IPA II, Nástroj európskej susedskej politiky – ENI, Nástroj rozvojovej pomoci – DCI, Európsky rozvojový fond – EDF a pod.).

MZVaEZ SR bude pokračovať v organizovaní inovačných fór v SR i zahraničí, napríklad v Izraeli a Turecku. Bude propagovať výsledky a kapacity slovenskej vedy. Poskytne podporu pri takých projektoch, ktoré budú prepojené na priority SR a EÚ vo výskume, vývoji a inováciách (energetika, zelené technológie, dopravné materiály a systémy, biomedicína, biotechnológie, informatika, strojársky a elektrotechnický priemysel). MZVaEZ SR sa bude podieľať na realizácii výstupov definovaných Stratégiou výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR a Stratégiou vonkajších ekonomických vzťahov na roky 2014 - 2020 v oblasti **budovania znalostnej ekonomiky, inovácií a rozvoja technológií**. MZVaEZ SR sa zapojí do vyhľadávania možností medzinárodnej spolupráce v Rámcovom programe EÚ pre vedu a výskum Horizont 2020. Podporí vytváranie funkčného národného inovačného systému formovania centier transferu vedomostí a technológií na báze vedecko-technických parkov. Medzinárodné aspekty budovania vedomostnej spoločnosti a podpora inovácií budú hlavnou náplňou agendy novozriadeného postu veľvyslancu s osobitným poslaním pre vedu a inovácie MZVaEZ SR.

MZVaEZ SR bude systematicky vyhodnocovať a upravovať **sieť ekonomických diplomatov** na zastupiteľských úradoch SR v zahraničí podľa potrieb podnikateľského sektora a rozpočtových možností. Bude spolupracovať s Ministerstvom hospodárstva SR pri vytváraní komplementárnej siete zahraničných zastúpení SARIO.

Vonkajšia energetická bezpečnosť

Vonkajšia energetická bezpečnosť je jedným z pilierov medzinárodných vzťahov a prioritou zahraničnej politiky SR. MZVaEZ SR bude orientovať zahranično-politické procesy na napĺňanie strategických cieľov energetickej politiky SR, s prioritným zameraním na posilňovanie energetickej bezpečnosti cestou **diverzifikácie zdrojov a prepravných trás a zvyšovanie ekonomickej, resp. environmentálnej udržateľnosti energetickeho mixu**. S cieľom využívať dostupné bilaterálne a multilaterálne formáty na aktívne presadzovanie záujmov SR v oblasti energetiky a energetickej bezpečnosti bude MZVaEZ SR komplexnosť problematiky akcentovať do vnútra rezortu i vo vzťahu k medzirezortnej koordinácii.

MZVaEZ SR bude spolupracovať s Ministerstvom hospodárstva SR pri monitorovaní vývoja energetickej bezpečnosti v SR a vo svete, spracovaní analýz možných dopadov na ekonomiku SR a zabezpečovaní stabilných dodávok strategických energetických surovín. Aktívne sa zapojí do identifikácie možných trás diverzifikácie energetických zdrojov, najmä v oblasti budovania prepojení plynovej infraštruktúry SR s okolitými krajinami a posilnenia cezhraničných profilov v oblasti elektroenergetiky s Poľskom, Maďarskom a Rakúskom.

Medzinárodné ekonomické organizácie

V oblasti medzinárodných ekonomických organizácií a na multilaterálnych fórach sa SR zameria na hľadanie riešení súvisiacich s prekonávaním globálnej krízy a na vytváranie preferenčných podmienok pre slovenské podnikateľské subjekty.

V **Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)** bude pozornosť prioritne venovaná podpore zamestnanosti, identifikácii opatrení a štrukturálnych reforiem smerujúcich k udržateľnému a inkluzívnemu hospodárskemu rastu a vyššej konkurenčnej schopnosti hospodárstva SR. Pozornosť sa sústreďí na odporúčania pre oblasť inovačnej politiky, stabilizáciu finančného prostredia, zvyšovanie energetickej bezpečnosti a efektívnosti SR, presadzovanie stratégie zeleného rastu do sektorových politík, ako aj na realizáciu spoločných projektov SR a OECD.

Na pôde **Svetovej obchodnej organizácie (WTO)** bude SR participovať na vytváraní nového multilaterálneho obchodného systému v rámci Rozvojovej agendy z Dohy. Východiskom budú závery 9. ministerskej konferencie WTO v Bali, na základe ktorých bude SR s členskými krajinami EÚ a WTO pokračovať v príprave multilaterálnych obchodných dohôd, najmä revidovanej dohody o obchode s informačnými technológiami (ITA II) a novej dohody o obchode so službami (TISA).

V rámci pôsobenia v **medzinárodných bankových a finančných inštitúciách** bude SR podporovať stabilný globálny hospodársky vývoj, programy podpory zamestnanosti mladých, financovania malých a stredných podnikov a pod. V rámci konštituencie v Európskej banke pre obnovu a rozvoj (EBOR) a Európskej investičnej banke (EIB) bude SR pôsobiť v záujme presadzovania potrieb SR a v širšom rámci potrieb regiónu strednej, južnej a východnej Európy pri tvorbe medzinárodnej finančnej politiky s cieľom podpory stabilného a vyváženého globálneho hospodárskeho vývoja. SR sa na pôde **Európskej banky pre obnovu a rozvoj** bude usilovať o efektívnu implementáciu stratégie EBOR pre SR a post-graduálneho operačného prístupu EBOR schváleného Radou riaditeľov EBOR 4. septembra 2013, vrátane presadenia predĺženia fungovania bilaterálneho Fondu technickej spolupráce SR a EBOR po roku 2015. V súvislosti s účasťou SR na zvýšení základného imania v **Európskej investičnej banke** sa bude SR usilovať o zvýšenie úverového portfólia EIB v SR v rôznych oblastiach, napríklad pri podpore zamestnanosti mladých, financovaní malých a stredných podnikov. V rámci pôsobenia v **Rozvojovej banke Rady Európy (RB RE)** sa SR bude aktívne podieľať na revízii Rozvojového plánu RB RE na roky 2010 - 2014 a podporovať rozšírenie aktivít RB RE v SR. Okrem toho bude SR podporovať rozšírenie aktivít **Medzinárodnej investičnej banky (MIB)** a **Medzinárodnej banky hospodárskej spolupráce (MBHS)**, a to predovšetkým na území SR. V tomto ohľade sa SR bude usilovať o aktívnu úlohu v začatom procese transformácie MIB a MBHS na moderné medzinárodné finančné inštitúcie. Členstvo v rámci konštituencie v skupine **Svetovej banky** bude SR využívať na podporu jej rozvojových aktivít a napĺňaní miléniových rozvojových cieľov pri hľadaní možností zapájania slovenských podnikateľských subjektov do aktivít inštitúcií

patriacich do skupiny Svetovej banky. Po ukončení rokovaní na pôde **Medzinárodného združenia pre rozvoj** (IDA) sa SR zapojí do 17. navýšenia zdrojov IDA. Súčasne sa bude usilovať v spolupráci s krajinami V4 o zvýšenie odborného zastúpenia krajín V4 v skupine Svetovej banky. V rámci konštituencie **Medzinárodného menového fondu** (MMF) bude SR pôsobiť v záujme presadzovania potrieb SR a bude koordinovať svoje pozície s členskými krajinami EÚ pri implementácii reformy MMF a posilnení disponibilných finančných zdrojov MMF za účelom podpory medzinárodnej finančnej stability.

3. Bezpečný a demokratický svet

Bezpečnostná politika

Členstvo v systéme kolektívnej obrany **Severoatlantickej aliancie** (NATO) a systematické posilňovanie spojeneckých zväzkov, transatlantickej väzby a obrannej spolupráce zostávajú hlavnými piliermi bezpečnosti SR. SR má záujem o funkčné, efektívne a kredibilné NATO. V roku 2014 sa SR v rámci NATO zameria na nasledovné priority: (1.) kontrolované ukončenie operácie ISAF v Afganistane a príprava novej, rozsahom výrazne menšej výcvikovej, poradnej a asistenčnej misie pod vedením NATO; (2.) systematické budovanie obranných spôsobilostí s dôrazom na efektívne vynakladanie prostriedkov a využitie možností, ktoré v tejto oblasti ponúka medzinárodná spolupráca, osobitne v rámci Vyšehradskej skupiny; (3.) posilňovanie úlohy NATO v oblasti kooperatívnej bezpečnosti s dôrazom na pokračovanie v politike otvorených dverí a rozvoj partnerskej politiky NATO predovšetkým voči krajinám východnej Európy a západného Balkánu, kde aj v roku 2014 bude Zastupiteľský úrad SR v Belehrade vykonávať funkciu kontaktného veľvyslanectva NATO.

SR bude podporovať rozvoj **Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ** (SBOP) a posilnenie jej úlohy v medzinárodnom krízovom manažmente. Bude prispievať k vytváraniu podmienok na komplexný prístup EÚ ku krízovému manažmentu a presadzovať posilnenie spolupráce medzi EÚ a medzinárodnými organizáciami, osobitne NATO a OSN. SR podporí ďalší rozvoj spôsobilostí v rámci SBOP a bude v tejto súvislosti podporovať väčšiu konvergenciu procesov obranného plánovania členských krajín EÚ. Bude sa zasadzovať za prehĺbenie spolupráce členských krajín EÚ v oblasti obranného priemyslu a prijímanie opatrení na udržanie jeho konkurencieschopnosti, ktoré by mali zohľadňovať aj záujmy krajín s obranným priemyslom zloženým prevažne z malých a stredných podnikov. Významným medzníkom v rozvoji SBOP bude zasadnutie Európskej rady na tému bezpečnosti a obrany v decembri 2013, ktorého výsledky si môžu vyžadovať aktualizáciu a spresnenie zámerov politiky SR v tejto oblasti.

SR bude pokračovať v angažovanosti v operáciách a misiách **medzinárodného krízového manažmentu** s cieľom prispieť k stabilizácii a posilneniu bezpečnosti v širšom euroatlantickom priestore. V operácii ISAF v Afganistane bude SR participovať substantívnym spôsobom až do jej ukončenia ku koncu roka 2014 a vytvorí podmienky na zapojenie sa do novej misie pod vedením NATO po roku 2014. Ozbrojené sily SR budú aj naďalej prispievať do misií EÚ na západnom Balkáne (EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine) a južnom Kaukaze (EUMM v Gruzínsku). SR sa takisto sústreďí na zaistenie adekvátneho zastúpenia v misiách OSN, s dôrazom na účasť v mierovej misii OSN na Cypre (UNFICYP) a v pozorovateľskej misii OSN na Blízkom východe (UNTSO). Možnosti príspevku SR do ďalších operácií a misií budú posudzované individuálne, v nadväznosti na konkrétne požiadavky a operačné potreby, v kontexte priorít zahraničnej a bezpečnostnej

politiky SR, záväzkov SR a existujúcich personálnych, materiálnych a finančných možností. SR sa bude usilovať o posilnenie účasti civilných expertov v medzinárodnom krízovom manažmente.

Jednou z profilových tém zahraničnej politiky SR v roku 2014 bude agenda **reformy bezpečnostného sektora (RBS)**, ktorej strategický význam potvrdzuje aj správa generálneho tajomníka OSN o komplexnej podpore OSN pre RBS zo septembra 2013. SR nadviaže na doterajšie úsilie a dosiahnuté výsledky a bude rozvíjať svoju úlohu vedúcej krajiny v tejto oblasti. SR využije stále spolupredsedníctvo v Skupine priateľov RBS na pôde OSN na propagáciu témy na medzinárodných podujatiach nielen v rámci OSN, ale aj v ďalších medzinárodných organizáciách (s dôrazom na NATO) a v EÚ. Na pôde OBSE sa v roku 2014 otvára priestor pre spoluprácu SR so švajčiarskym predsedníctvom v tejto organizácii, ktoré si RBS vybralo ako jednu zo svojich priorít. V praktickej rovine bude SR svoje aktivity v RBS naďalej zameriavať predovšetkým na odovzdávanie vlastných reformných a integračných skúseností a expertízy zainteresovaným krajinám.

Efektívny multilateralizmus

SR sa bude zasadzovať za dodržiavanie princípov Charty OSN, kľúčových medzinárodnoprávných dokumentov a podporovať posilnenie postavenia **OSN** v medzinárodných vzťahoch. MZVaEZ SR sa zameria na presadenie kandidatúry do Rady OSN pre ľudské práva (HRC) na roky 2018 - 2020 a bude sa usilovať o obsadenie vedúcich postov v systéme OSN a ďalších medzinárodných organizáciách skúsenými odborníkmi a diplomatmi zo SR.

V rámci Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (**OBSE**) bude SR naďalej vyvážene prispievať k posilňovaniu bezpečnostno-politického dialógu účastníckych krajín vo všetkých troch dimenziách tejto organizácie. Bude podporovať využívanie unikátnych nástrojov OBSE na budovanie vzájomnej dôvery, bezpečnosti a predchádzanie konfliktom. V spolupráci so švajčiarskym predsedníctvom v OBSE v roku 2014 sa SR aktívne zapojí do diskusie o reforme organizácie s cieľom vytvoriť komplexné bezpečnostné spoločenstvo v regióne OBSE. V spolupráci s Úradom pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR) sa SR zameria na otázky súvisiace s podporou budovania demokracie a dodržiavania ľudských práv v regióne OBSE, s osobitným zreteľom na demokratické voľby a situáciu rómskych komunít.

Reakcia na globálne výzvy a hrozby

SR bude na pôde OSN, prostredníctvom členstva v ďalších medzinárodných organizáciách a prostredníctvom rozvojovej spolupráce prispievať k riešeniu **globálnych výziev**, najmä k zmierňovaniu dopadov klimatických zmien a zvyšovaniu adaptácie na klimatické zmeny, zabezpečeniu potravinovej bezpečnosti, prístupu k vode, posilneniu postavenia žien a zlepšovaniu správy verejných vecí.

Rok 2014 bude kľúčovým pre prípravu novej medzinárodnej dohody o **zmene klímy**. SR bude v tomto smere aktívne pôsobiť v rámci environmentálnej diplomacie s cieľom, aby bola prijatá ambiciózná dohoda s čo najširšou účasťou.

V oblastiach **kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia** bude SR prispievať k posilňovaniu univerzálneho členstva v existujúcich mechanizmoch a k dôslednej implementácii záväzkov. SR bude podporovať iniciatívy týkajúce sa vytvárania nových relevantných medzinárodných nástrojov na budovanie dôvery a transparentnosti v odzbrojení. S cieľom prispieť k zníženiu hrozby šírenia jadrových zbraní vo svete bude SR na pôde Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE), a to aj z pozície člena Rady guvernérov MAAE (september 2013 - september 2015), presadzovať posilnenie kapacít, verifikačných nástrojov a opatrení proti prípadnému použitiu jadrových materiálov a technológií na iné ako mierové účely. SR sa bude aktívne angažovať v hodnotiacom procese Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (NPT), ktorý vyvrcholí Hodnotiacou konferenciou 2015 v New Yorku. SR bude v politickej aj praktickej rovine podporovať budovanie globálneho režimu pre zákaz jadrového testovania založeného na Zmluve o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT) a presadzovať nadobudnutie jej platnosti.

Boj proti terorizmu predstavuje jednu z priorít zahraničnej politiky SR. SR bude pokračovať v implementácii Spoločného akčného plánu vlád SR a USA na boj proti nelegálnemu nakladaniu s jadrovými a rádioaktívnymi materiálmi a súvisiacimi technológiami, s cieľom zabrániť jeho možnému zneužitiu na teroristické ciele. V oblasti manažmentu zvládania krízových situácií vzniknutých následkom zneužitia chemickej, biologickej, rádiologickej alebo jadrovej látky bude SR pokračovať v expertnej spolupráci s odborníkmi z USA. SR sa bude zasadzovať za rozšírenie spolupráce s partnermi zo susedných krajín a širšieho regiónu, ako aj za medzinárodnú spoluprácu pri predchádzaní pašovania a nelegálneho obchodovania s chemickými, biologickými, rádiologickými a jadrovými zbraňami a materiálmi, ako aj s malými a ručnými zbraňami.

V koordinácii so zahraničnými partnermi a medzinárodnými organizáciami sa SR bude podieľať na zvyšovaní spôsobilostí a schopností čeliť aj ďalším hrozbám a výzvam, ktoré v súčasnosti naberajú na dôležitosť. Zvláštnu pozornosť v tomto smere bude venovať predovšetkým hľadaniu možností na aktívne zapájanie sa SR, jej ekonomických subjektov a vedecko-výskumných inštitúcií do medzinárodného úsilia na **ochranu proti kybernetickým útokom**. Príkladom je zapojenie SR do medzinárodného cvičenia NATO Cyber Coalition.

Rozvojová spolupráca a humanitárna pomoc

V **rozvojovej politike** bude SR klásť dôraz na uplatňovanie princípov, pravidiel a hodnôt, ktoré vedú k posilneniu inkluzívneho rozvoja partnerských krajín, dosiahnutiu udržateľného rastu, vytváraniu demokratických a funkčných inštitúcií a budovaniu kapacít. Pozornosť bude venovaná ďalšiemu smerovaniu globálnej rozvojovej agendy po vyhodnotení plnenia Miléniových rozvojových cieľov v roku 2015. SR sa bude podieľať na formovaní aktívnej a efektívnej rozvojovej politiky EÚ. SR ako nová členská krajina Výboru OECD pre rozvojovú pomoc bude naplňovať svoje povinnosti spojené s členstvom a odporúčania, ktoré vyplývajú z prístupového procesu.

V rámci poskytovania **oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA)** sa SR zameria na tri programové krajiny – Afganistan, Keňu a Moldavsko, a to najmä v sektoroch zdravotnej starostlivosti, vzdelávania, podpory regionálneho rozvoja a budovania občianskej spoločnosti. SR bude pokračovať vo využívaní efektívnych nástrojov a modalít ODA, ku ktorým patrí vysielanie dobrovoľníkov, poskytovanie mikrograntov a trilaterálna spolupráca najmä s tradičnými donormi. SR bude podporovať komplexné programy bilaterálnej spolupráce

zamerané na zdieľanie transformačných skúseností. Unikátnym a osvedčeným nástrojom, ktorý bude MZVaEZ SR v spolupráci s ďalšími relevantnými rezortmi aktívne aplikovať v rámci ODA, je **Program na odovzdávanie skúseností z integrácie a reforiem CETIR**. Od roku 2014 bude rozvojová spolupráca SR vychádzať z **novej Strednodobej stratégie ODA SR na roky 2014 - 2018**. Ambíciou je dosiahnuť efektívne a transparentné zapojenie slovenských subjektov, vrátane podnikateľov, do rozvojových programov a projektov EÚ a medzinárodných finančných inštitúcií. V prípade Európskej banky pre obnovu a rozvoj pôjde o zapojenie podnikateľských subjektov do projektov banky financovaných z Fondu technickej spolupráce.

SR bude promptne reagovať na požiadavky medzinárodného spoločenstva v súvislosti s humanitárnymi krízami vo svete.

Ochrana ľudských práv

Princípy dodržiavania ľudských práv a základných slobôd sú **základnými hodnotovými východiskami pri realizácii zahraničnej politiky SR**. Na pôde EÚ, relevantných medzinárodných organizácií (predovšetkým OSN, Rada Európy a OBSE) a v bilaterálnych vzťahoch s partnermi bude SR dôsledne presadzovať dodržiavanie týchto princípov. SR sa zameria na dôslednú implementáciu existujúcich ľudsko-právnych záväzkov a bude podporovať ďalšie posilnenie a zefektívnenie systému ochrany ľudských práv osobitne v tých krajinách, kde dochádza k ich výraznému porušovaniu.

SR bude naďalej prispievať k realizácii jednotlivých úloh a cieľov **akčného plánu EÚ pre ľudské práva**, vrátane upevňovania záväzku partnerstva s občianskou spoločnosťou. Pri presadzovaní ľudskoprávnej politiky EÚ smerom navonok bude SR podporovať aktivity osobitného predstaviteľa EÚ pre ľudské práva a otvárať otázky ľudských práv v dialógu s tretími krajinami.

SR bude pokračovať v aktívnej účasti na riadnych i osobitných zasadnutiach **Rady OSN pre ľudské práva** a v jej jednotlivých mechanizmoch, v národnej kapacite i v rámci presadzovania priorít EÚ a vytvárať si tak pôdu na opätovné získanie členstva v Rade v období rokov 2018 - 2020. SR bude aktívna pri uzatváraní vzájomných recipročných podpôr tejto kandidatúre.

Zodpovedným plnením záväzkov vyplývajúcich z nášho členstva v **Rade Európy** a presadzovaním jej hodnôt aj mimo svojich hraníc sa SR bude podieľať na posilňovaní troch základných pilierov tejto medzinárodnej organizácie – ľudských práv, demokracie a právneho štátu. SR sa bude ďalej zapájať do diskusií a podporovať prijímanie adekvátnych opatrení s cieľom zvýšiť efektívnosť Európskeho súdu pre ľudské práva.

Na základe úlohy stanovenej vládou SR v roku 2011 bude MZVaEZ SR pokračovať v príprave **Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv**.

V rámci podpory a zvýšenia povedomia o ľudskoprávnej problematike bude MZVaEZ SR naďalej podporovať relevantné subjekty pôsobiace v danej oblasti prostredníctvom **dotáčného mechanizmu** zameraného na dva dotačné tituly: (1.) podpora a ochrana ľudských práv a (2.) predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, homofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie. V záujme posilnenia efektívnosti a transparentnosti rozhodovacieho procesu bude MZVaEZ SR pokračovať v praxi

prizývania externých expertov na zasadnutia dotačnej komisie. S cieľom lepšej informovanosti žiadateľov o poskytnutie dotácie budú v čase vyhlásenia výzvy realizované odborné semináre vo vybraných mestách SR.

4. Otvorené ministerstvo a služby občanom

Zabezpečenie kvalitnej, rýchlej, dostupnej a efektívnej **konzulárnej služby**, ktorá bude schopná zaistiť **pomoc občanom SR v zahraničí a ochranu ich životov a majetku**, je prioritou MZVaEZ SR. Ťažiskovým bude zvyšovanie ústretovosti a uplatňovanie profesionálneho a nebyrokratického prístupu k žiadateľom o konzulárne služby. MZVaEZ SR bude pokračovať v projektoch elektronizácie služieb, vrátane aktívneho využívania systému dobrovoľnej registrácie občanov pred cestou do zahraničia, ktorá v prípade krízových situácií v zahraničí umožňuje získanie bezplatného prístupu k dôležitým informáciám prostredníctvom SMS správ. Spracovanie a včasné zverejňovanie aktuálnych cestovných odporúčaní, zvyšovanie kvality informácií na informačnom portáli MZVaEZ SR a posilňovanie výkonnosti Strediska pre pomoc a služby občanom patria medzi dlhodobé priority v konzulárnej oblasti. Doterajšie skúsenosti niektorých zastupiteľských úradov z poskytovania konzulárnych služieb formou výjazdových dní mimo sídla zastupiteľských úradov ukázali, že je nevyhnutné pokračovať a rozširovať túto formu konzulárnych služieb. MZVaEZ SR bude počas letnej turistickej sezóny pokračovať v osvedčenej praxi fungovania vysunutého konzulárneho pracoviska v Chorvátsku (Split), ktoré je dlhodobo kľúčovou dovolenkovou destináciou občanov SR. Pri riešení špecifických konzulárnych situácií bude MZVaEZ SR naďalej úzko spolupracovať s Centrom pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže a inými relevantnými inštitúciami. MZVaEZ SR bude pokračovať v rozširovaní a intenzívnom využívaní siete konzulárnych úradov vedených honorárnymi konzulárnymi úradníkmi SR v zahraničí a cudzích krajinách v SR pri zabezpečovaní výkonu vybraných konzulárnych funkcií.

Redukcia rozsahu vízovej povinnosti pre občanov SR a dosiahnutie vyvážených recipročných podmienok vo vízových vzťahoch s tretími štátmi zostanú prioritou **vízovej politiky**. Skúsenosti z ostatných rokov jednoznačne potvrdzujú správnosť orientácie na nové dohody o zastupovaní vo vízovom konaní s cieľom čo najrozsiahlejšieho rozšírenia dostupnosti víz pre cudzincov cestujúcich do SR. Aj v roku 2014 sa budú hľadať partneri, iné členské krajiny EÚ, ktoré by na základe uvedených dohôd v mene SR prijímali a spracovávali žiadosti o vízum. K rozšíreniu možností získania víz pre turistické cesty do SR v čase letnej a zimnej turistickej sezóny a v čase mimoriadneho nárastu žiadateľov o víza budú dotknuté vízové pracoviská zastupiteľských úradov SR personálne posilňované. Pripravuje sa využívanie externých spoločností, ktoré budú prijímať žiadosti o víza.

V oblasti **koordinácie jednotnej prezentácie SR v zahraničí** MZVaEZ SR v spolupráci s odbornou i širšou verejnosťou pripraví pre prezentačnú prax krajiny súbor príťažlivých, dôveryhodných komunikačných posolstiev a návrhov ich grafických stvárnení. MZVaEZ SR bude aktívne presadzovať vytvorenie a dodržiavanie medzirezortného koordinačného mechanizmu pokrývajúceho tri hlavné rozmery prezentácie SR v zahraničí: politický (budovanie dobrého mena SR na medzinárodnej scéne), ekonomický (podpora prílevu investícií, exportu a cestovného ruchu) a kultúrno-spoločenský (prezentácia špičkových slovenských umeleckých diel, kreácií a úspechov slovenských športovcov na významných medzinárodných športových podujatiach). Ambíciou je zabrániť duplicitám, dosiahnuť vyššiu mieru synergie a zaistiť efektívne využívanie rozpočtových prostriedkov. Hlavným nástrojom zabezpečenia spolupráce s vládnyimi rezortmi a agentúrami (SARIO,

SACR) podieľajúcimi sa na prezentačných aktivitách SR a ďalšími expertmi z externého prostredia bude Pracovná skupina pre koordinovanú prezentáciu SR v zahraničí.

V oblasti **kultúrnej diplomacie** bude SR klásť dôraz na prezentáciu slovenského umenia a kultúry v zahraničí. Zámerom bude obohatiť programovú ponuku zastupiteľských úradov a slovenských inštitútov v zahraničí, s dôrazom na prezentácie nosných aktivít súvisiacich s významnými výročiami, akými budú 10. výročie vstupu SR do EÚ a NATO, 25. výročie Nežnej revolúcie, 70. výročie Slovenského národného povstania a 100. výročie vypuknutia 1. svetovej vojny. SR sa bude zameriavať na kreovanie a uzatváranie nových a plnenie platných medzinárodných zmluvných dokumentov v oblasti kultúry. V závislosti od rozpočtových zdrojov budú iniciované komplexné prezentácie slovenskej kultúry vo vybraných krajinách. Plánovanie, príprava a realizácia aktivít v oblasti kultúrnej diplomacie bude prebiehať v úzkej súčinnosti medzi MZVaEZ SR a Ministerstvom kultúry SR na základe Dohody o spolupráci pri zabezpečovaní úloh kultúrnej diplomacie a prezentácie slovenského umenia a kultúry v zahraničí.

Referenčný rámec výkonu štátnej politiky vo vzťahu k **Slovákovi žijúcim v zahraničí** je daný agendou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ÚSŽZ) zameranou na zachovávanie a rozvoj jazykovej, kultúrnej a národnej identity krajanov. Súčasťou politiky SR vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí bude využívanie potenciálu reprezentatívnych organizácií slovenských národnostných menšín. Prioritou bude zohľadňovanie komplexu potrieb a projektových zámerov krajanov tak, aby bola zachovaná účelnosť dotačného systému a efektívnosť v presadzovaní koncepcie štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí s cieľom uchovania a prehĺbenia ich národného povedomia a vzájomnej spolupatričnosti. Významnou úlohou bude vytváranie podmienok pre zvyšovanie atraktívnosti, autority a prestíže Osvedčenia zahraničného Slováka, ktoré udeľuje ÚSŽZ.

MZVaEZ SR bude naďalej intenzívne spolupracovať s **mimovládny sektorom a akademickou sférou** pri aktivitách súvisiacich s problematikou medzinárodných vzťahov, bezpečnostnej, zahraničnej, rozvojovej a európskej politiky SR, a to aj prostredníctvom príslušných dotačných titulov. Pôjde predovšetkým o organizáciu podujatí pre odbornú i širšiu verejnosť, vypracovávanie analytických štúdií, vydávanie publikácií, či využívanie externej expertízy pri príprave koncepčných materiálov rezortu. S partnerskými univerzitami bude MZVaEZ SR úzko spolupracovať v oblasti výmeny lektorov a zabezpečovania študentských stáží.

5. Profesionálna a efektívna zahraničná služba

V oblasti práce s ľudskými zdrojmi bude MZVaEZ SR pokračovať v aktivitách zameraných na ďalšie zvyšovanie odbornej úrovne zahraničnej služby formou overených foriem vzdelávania zamestnancov a na vytváranie personálnych predpokladov pre rozvoj siete zastupiteľských úradov SR. MZVaEZ SR bude v roku 2014 po prvý raz hlavným koordinátorom odbornej prípravy zamestnancov štátnej administratívy na predsedníctvo SR v Rade EÚ. Osobitná pozornosť bude venovaná spolupráci s Medzinárodnou organizáciou Frankofónie v oblasti vzdelávania zamestnancov štátnej správy vo francúzskom jazyku. Medzi hlavné vzdelávacie aktivity v oblasti ekonomickej diplomacie bude patriť program „Príprava na prácu ekonomickeho diplomata v zahraničí“, pri ktorom bude hlavný dôraz kladený na praktické aplikácie a prípadové štúdie.

V rámci rozpočtových možností bude MZVaEZ SR pokračovať v modernizácii a racionalizácii existujúcej informačno-komunikačnej infraštruktúry medzi zastupiteľskými úradmi SR v zahraničí a ústredím, vrátane systému prenosu zabezpečených informácií.

Zvyšovaniu efektivity a optimalizácii vlastných procesov pri poskytovaní služieb občanom a podnikateľom budú slúžiť výstupy projektu Elektronizácie služieb MZVaEZ SR, ktorý je financovaný z Operačného programu Informatizácia spoločnosti.

MZVaEZ SR bude v roku 2014 realizovať nový projekt Zvyšovania efektívnosti činností rezortu pri plnení európskych agend financovaný z európskych zdrojov, ktorý má zjednodušiť, zrýchliť a modernizovať výkon aktivít rezortu a ďalších ústredných orgánov štátnej správy. Prínosy tohto projektu sa znásobujú v súvislosti s blížiacim sa predsedníctvom SR v Rade EÚ v druhom polroku 2016.

V záujme konsolidácie verejných výdavkov bude MZVaEZ SR pokračovať v prijímaní efektívnych úsporných opatrení v oblasti rozpočtu, v reštrukturalizácii majetku SR v zahraničí a v posilňovaní transparentnosti verejného obstarávania tovarov, služieb a stavebných prác. V spolupráci s členskými krajinami EÚ a Európskou službou vonkajšej činnosti bude MZVaEZ SR priebežne vyhodnocovať možnosti spoločného využívania priestorov diplomatických zastúpení, resp. zastúpení EÚ v tretích krajinách, ako aj iných foriem racionalizácie vynakladaných rozpočtových prostriedkov. Realizácia uvedených opatrení nebude mať negatívny vplyv na zahraničnú službu, ktorá bude naďalej efektívne a profesionálne zabezpečovať výkon priorít SR v zahraničnej a európskej politike a ochraňovať záujmy a práva občanov SR.